

De ce trăim?

De ce ne naștem? De ce trăim? Ce te face să te trezești în fiecare zi? Știu, nenorocitul acela de ceas care sună când era somnul mai dulce, dar mai este ceva. Sau ar trebui să mai fie. Fata lângă care te trezești... Da, mulți se mulțumesc cu asta. Lume egoistă, ego-centrică. Ce se întâmplă cu restul? N-ar trebui să fie fericită toată lumea? Ba da, dar nu se poate. Nu doar din cauză că nu este mâncare bună pentru toți, ci pentru că unii sunt fericiți când îi văd pe alții suferind. Putem să îi împăcăm pe toți? Nu.

Nu pe cei care există acum. Am putea însă să creăm o altfel de lume. O lume în care copii se joacă împreună, mănâncă împreună, învață să socotească nu cu număratoarea, ci cu stelele de pe cer. Astăzi ei sunt învățați să facă bani, conform modelului american de 'succes' care se răspândește în toată lumea. Li se dau bomboane să le vândă. Fiecare mănâncă din pachetul său și trage cu ochiul la colegul să vadă dacă el are ceva mai bun. Nu că i-ar face poftă, dar n-ar vrea să se spună despre el că are mâncare 'jaf'.

Dacă ai idei interesante, nu cumva să le împărtășești altcuiva. Fii primul care profită de pe urma lor. Fă un plan de afaceri confidențial cu care să obții un credit și să dai lovitură. Fă un patent pe ideea respectivă. Este ideea ta, restul ar trebui să plătească dacă vor să o folosească. Bani și iar bani. Dacă lumea o ține tot așa, în curând se va ajunge la situația descrisă la adresa www.gnu.org/philosophy/right-to-read.html

Gândiți-vă la acea povestire. Luptați pentru a le asigura copiilor voștri nu doar bani, ci și libertate. Nu sunt bani pentru toată lumea, dar libertate este. Libertatea de a fi independenți, de a comunica, de a învăța, de a se bucura de artă, de a se gândi de ce ne naștem, de ce trăim.

Ce este libertatea

Nu vreau să reiau o temă clasică, dezbătută deja o mulțime de alți cugetători. Hai să discutăm însă despre prezent, când întrebarea este *Ce era libertatea?* Odată cu dobândirea acesteia de către majoritatea națiunilor, libertatea a devenit ceva obișnuit, comun. Având această necesitate primară asigurată, am început să ne gândim mai mult și la bunăstarea noastră materială. Prea mult chiar.

De-a lungul timpului, omul de rând a trăit în speranța de a se elibera de

asupritori (stăpân, boier, alt popor). Odată cu această eliberare omul a devenit el însuși asupritor, dornic să-i conducă pe ceilalți prin puterea banului. Astăzi toți suntem asupritori și asupriți în același timp.

Țăranul ne asuprește la piață când vinde cartofii scump, însă întors în sat este asuprit la rândul lui de proprietarul tractorului cu care își ară pământul, de patronul magazinului universal și de vecinul care ar putea avea o recoltă mai bogată și și-ar permite să o vândă mai ieftin. Orășeanul obișnuit își asuprește concetățenii făcând mizerie sau cu muzica unei petreceri pe cei obosiți de la muncă. La rândul lui este asuprit de șeful de la servicii sau de înghesuiala din autobuz provocată de alți oameni, asemeni lui.

Ce ne determină să facem toate acestea? Dorința de libertate, de a fi mai puțin asupriți. Banul.

Banul este astăzi cel pe care îl venerăm, conducătorul nostru. A devenit mai important decât temele fundamentale ale filosofiei (dreptatea, libertatea, Dumnezeu, iubirea, fericirea). Este mai important chiar decât sănătatea. Am fost izbit de un articol despre industria farmaceutică care afirma că acum este mai bine decât în anii precedenți, căci consumul de medicamente a crescut. Da, faptul că este mai multă poluare, mai multă mizerie, mai multă lume bolnavă este bine! Putem scoate niște bani din asta dacă vindem medicamente.

Societatea, pe care tot noi o alcătuim, ne silește să ne concentrăm asupra banului. Abia apucă să încolțească câteva întrebări despre viață în mintea studentului mai răsărit și gata! El trebuie să-și caute de lucru. Chiar dacă nu sunt chirii de plătit sau magazine de vizitat, trebuie ca el să câștige experiență. Cine te mai angajează astăzi după terminarea facultății fără experiență?

Așa că se muncește. Unde nu se muncește, se caută de lucru. Una din bucuriile lunare cele mai mari este ziua de salariu. Ura! Plătim facturile, umplem frigiderul, punem și ceva deoparte, ieșim cu prietenii să fumăm în baruri aglomerate și zgomotoase și să discutăm ce-a făcut Ionescu, ce film sau joc a mai apărut, ce vom face în week-end (când, vai, suntem liberi!).

Vi se pare normal, nu? Muncești, te bucuri de prosperitate, nu muncești, rabzi. Nu este normal. Nu este normal să nu poți cumpăra o carte și să o citești, să nu te plimbi cu barca, să nu iei un buchet de flori, să nu ții o reuniune cu prietenii la tine acasă, să nu mergi la un concert sau la o expoziție, să nu mergi într-o excursie, toate într-o săptămână, în fiecare săptămână.

Odată, când mă plângeam că majoritatea vieții o petrecem muncind, mi s-a spus ironic: "*Ai grijă să nu te omoare munca*". Asta fac, am grijă să nu mă omoare munca cum a omorât pe majoritatea care se bucură de serile și week-endul liber. Proști, dar fericiți.

Hai să încercăm să ne bucurăm mai mult! Știu, nu poți demisiona sau să lucrezi doar trei zile pe săptămână. Nu încă. Ce-ar fi însă dacă acele seri din timpul săptămânii ar fi trăite în loc să vegetezi în fața televizorului? Dacă ești tânăr, încă nu te uiți la televizor în fiecare seară. Vezi însă părinții tăi, vezi vecinii stând în casă. Nimeni nu se gândește să bată la ușa vecinului într-o seară, să-l întrebe ce face și să-l invite la masă sau la o plimbare prin parc. Și, chiar dacă ar face-o, ar fi privit ca un ciudat și refuzat cu frică (unde vrea ăsta să ajungă?).

Cu ajutorul tehnologiei, vom ajunge să avem energie și mâncare pe gratis. Vom putea face în fiecare zi ceea ce ne dorim, nu ceea ce ni se spune. Vom scrie și vom cânta de plăcere, nu pentru că se caută un anumit gen. Vom crea mașini mai bune pentru simplul fapt că sunt mai bune, nu pentru că dorim să ne impunem pe piață. Vom dăruia chioșcurile și vom planta copaci.

Până atunci însă să nu ne pierdem. Oameni buni, nu uitați ceea ce vă face oameni și nu roboți sau animale: puterea de a gândi, de a crea, de a spera, de a iubi, de a pune sub semnul îndoielii tot ceea ce ne înconjoară. Chiar și toate afirmațiile de mai sus. Sunt nebun? De ce?

Cine trăiește lângă tine?

Trăim într-o societate civilizată, aglomerată, care se dorește a fi cât mai eficientă. Ne trezim dimineața devreme, servim micul dejun și ne aruncăm în mijloace de transport către servicii. Acolo muncim, mai vorbim cu colegii, iar seara poate ieșim undeva sau o tunden direct acasă să nu pierdem un film.

Pe lângă cine ai stat astăzi în afară de colegi? Nu știi, căci în metrou ai citit un ziar ordinar sau o carte interesantă. Ah, în autobuz era o grăsană care ar fi trebuit să composteze două bilete, nu unul, iar în parc o fată frumoasă, dar tristă. Și acum, seara, iar bate vecina în țeavă că e muzica prea tare.

Trecem în fiecare zi pe lângă oameni. Mulți. Evident, nu putem face cunoștință cu ei, dar putem discuta câteodată, și nu doar înjurături la

adresa șoferului de autobuz care frânează brusc sau ce tâmpenie a mai făcut guvernul.

Ai încercat vreodată să intri în vorbă cu cineva necunoscut? Vei părea ciudat. Se va presupune că ai un interes anume (agățat, jefuit) sau pur și simplu că ești nebun. Te-ai dus la vecina care îți bate în țeavă și, printre vociferările acesteia, să o întrebi de ce este obosită și vrea să doarmă, dacă așa este mereu la ora aceasta sau azi a fost o zi grea? De ce a fost grea?

Nu sunt mulți cei care se vor deschide în fața unui străin, însă merită încercat. Vei descoperi tot felul de oameni. Da, oameni! Oameni ca tine, cu probleme sau fericiri, îngrijorați de felul cum se va descurca copilul la grădiniță sau bucuroși că au găsit roșii ieftine la piață azi dimineață.

Îți vor spune despre probleme sau bucurii provocate de prieteni apropiați, în fața cărora nu se pot descărca. La rândul tău, vei împărtăși întâmplări și păreri personale. Fiind cu un necunoscut, nu mai trebuie să menții impresia care o are despre tine. Știi că probabil nu vă veți mai întâlni niciodată, deci nici n-ar trebui să-ți pese despre aceasta.

Te vei analiza astfel, cu voce tare, folosindu-te de motivul că te mai ascultă cineva. Mai mult, acesta te va întreba de ce ai făcut așa și nu altfel, iar tu vei explica, și lui, și ție, de ce. Vei ajunge să te cunoști mai bine pe tine însuși. Vei afla nu doar cine trăiește lângă tine, ci și în tine. Cine ești tu?

Hai în lume!

O ieșire din casă nu trebuie să fie neapărat o aventură. Poți începe...
... prin a zâmbi când razele soarelui te gâdilă dimineața, zburdând șagalnic printre jaluzele
... prin a considera jetul de la robinet un pârâu de munte, care nu doar alungă somnul, ci te umple cu energia brazilor de-a pururi verzi
... prin a vărsa cerealele în farfurie strecurându-le printre degete, ca și cum tocmai au fost secerate de pe câmpiile însorite unde se legănau în vânt
... prin a te îmbrăca ca și cum hainele tale au străbătut întregul drum al mătăsii doar pentru a-ți desfăta pielea prin mângâieri pufoase
... prin a călători la servicii de parcare te-ar duce în spate un mamut cântând voios de bucurie că nu a dispărut încă
... muncind de parcare ai lucra ca degustător într-o fabrică de ciocolată, unde încerci să depășești desăvârșirea
... participând la un concert de parcare ai fi unul dintre interpreți, iar grupul de pe scenă doar un dirijor
... prin a te plimba prin parc ca și cum fără tine păsările nu ar mai ciripi
... prin a face duș ca și cum firele de apă sunt stropi din valurile mării trimise să-ți macine oboseala așa cum netezește urmele lăsate în nisip
... prin a privi dincolo de tavan la cerul înstelat, fremătând de mișcare și zgomot, dar peste care luna așterne lin un văl de liniște urându-ți Noapte bună.